

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2024.5.10>

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ

Анна Максимова

кандидат наук з державного управління,
викладач кафедри міжнародних відносин та
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпровського університету внутрішніх справ
вул. Гагаріна, 26, м. Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0002-8332-4988
e-mail: maximova250@gmail.com

Анотація. Метою статті є визначення методів, які повною мірою розкрили б сутність та особливості американських фразеологізмів англійської мови, а також особливості їх становлення й формування.

Основні методи, що використовуються для вивчення методологічного підґрунтя фразеологізмів американської англійської, – аналіз, синтез, індукція, дедуція.

Методичне підґрунтя фразеологізмів англійської мови становить сукупність прийомів і методів, що використовуються для аналізу американських фразеологізмів. До загальних методів дослідження фразеологізмів американської англійської належать спостереження, індукція, дедуція, гіпотеза, аналіз, синтез, порівняння, ідеалізація, експеримент, формалізація, моделювання.

Окрім загальних методів, для дослідження американських фразеологізмів використовуються лінгвістичні методи, що призначені для виявлення лінгвальних і соціолінгвальних тенденцій розвитку мови.

Метод лінгвістики в напрямі дослідження американських фразеологізмів англійської мови – спосіб організації пізнавальної діяльності з метою виявлення загальних тенденцій і закономірностей розвитку; система й сукупність заходів для моніторингу, установлення нових тенденцій, обґрунтування гіпотез і перевірки отриманих висновків.

Такий підхід забезпечить виокремлення притаманних рис англійської мови від інших мов і відмежування американської англійської від британської. Застосування того чи іншого лінгвістичного методу залежатиме від мети, яку ми поставили. Якщо ми поставимо завдання порівняти британський та американський варіанти англійської мови, у тому числі виокремити спільне й відмінне, то будемо застосовувати зіставний метод. Якщо ми визначимо за мету дослідити форму слову й те, як воно змінювалося в просторі та часі в американській англійській, то дослідник повинен застосувати порівняльно-історичний метод.

Основними методами лінгвістичного дослідження американських фразеологізмів є описовий, порівняльно-історичний, типологічний, зіставний, структурний, функціональний, конструктивний, дискурс-аналіз.

Під час дослідження методів лінгвістичного аналізу найбільш слушними є порівняльно-історичний і зіставний методи, оскільки дають змогу порівняти споріднені й неспоріднені мови, спроектувати моделі їх становлення, установити причинно-наслідковий зв'язок станів розвитку мови, дослідити її фонетичні, морфологічні, фонетичні особливості.

Ключові слова: описовий, порівняльно-історичний, типологічний, зіставний, структурний, функціональний, конструктивний, дискурс-аналіз.

METHODOLOGICAL BASIS OF THE STUDY OF PHRASEOLOGICAL UNITS OF AMERICAN ENGLISH

Anna Maksymova

*Candidate of Sciences in Public Administration,
Teacher at the Department of International Relations and
Social and Humanitarian Disciplines
Dnipro University of Internal Affairs
Gagarina Str., 26, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0002-8332-4988
e-mail: maximova250@gmail.com*

Abstract. *The purpose of the article is to determine the methods that would fully reveal the essence and features of American phraseological units of the English language, as well as reveal the features of formation and formation.*

The main methods used to study the methodological basis of American English phraseology are analysis, synthesis, induction, deduction.

The methodological basis of English phraseology is a collection of techniques and methods used to analyze American phraseology. General methods of studying American English phraseology include observation, induction, deduction, hypothesis, analysis, synthesis, comparison, idealization, experiment, formalization, modeling.

In addition to general methods, linguistic methods are used for the study of American phraseology, designed to identify linguistic and sociolinguistic trends in language development.

The method of linguistics in the direction of the study of American phraseological units of the English language is a way of organizing cognitive activity in order to identify general trends and patterns of development; system and set of measures for monitoring, establishment of new trends, substantiation of hypotheses and verification of the obtained conclusions.

Such an approach will ensure that the inherent features of the English language are distinguished from other languages and will ensure the separation of American English from British English. The use of one or another linguistic method will depend on the goal we have set. If we set ourselves the task of comparing British and American variants of the English language, including distinguishing the common and the different, then we will use the comparative method. If we set as a goal to investigate the form of the word and how it changed in space and time in American English, then the researcher must apply the comparative-historical method.

The main methods of linguistic research of American idioms are descriptive, comparative-historical, typological, comparative, structural, functional, constructive, discourse-analysis.

When researching the methods of linguistic analysis, comparative-historical and comparative methods are the most appropriate, as they allow you to compare related and unrelated languages and project models of its formation, establish a cause-and-effect relationship between the states of language development, and investigate its phonetic, morphological, and phonetic features.

Key words: *descriptive, comparative-historical, typological, comparative, structural, functional, constructive, discourse analysis.*

Методичне підґрунтя фразеологізмів англійської мови становить сукупність прийомів й методів, що використовують для аналізу американських фразеологізмів. Фразеологізми англійської мови вивчають Н. Глушаниця [1, с. 43], Ю. Зацний [2, с. 15], А. Максимова [4, с. 5], Д. Савчук [3, с. 184], проте лінгвістичні методи в напрямі вивчення американських фразеологізмів залишилися нерозкритими.

Методи лінгвістичних досліджень розглядали І. Бодуен де Куртене, К. Бругман, В. Вундт, О. Потєбня, П. Фортунатов,

А. Шлейхер. Загалом усі методи дослідження американських фразеологізмів можна поділити на загальні та спеціальні.

Метою статті є визначення методів, які повною мірою розкрили б сутність та особливості американських фразеологізмів англійської мови, а також особливості їх становлення й формування.

Такий підхід забезпечить виокремлення притаманних рис англійської мови від інших мов і відмежування американської англійської від британської. Застосування того чи іншого лінгвістичного методу залежатиме від

мети, яку ми поставили. Якщо ми поставимо завдання порівняти британський та американський варіанти англійської мови, у тому числі виокремити спільне й відмінне, то будемо застосовувати зіставний метод. Якщо ми визначимо за мету дослідити форму слову й те, як воно змінювалося в просторі та часі в американській англійській, то дослідник повинен застосувати порівняльно-історичний метод.

До загальних методів дослідження фразеологізмів американської англійської належать спостереження, індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез, порівняння, ідеалізація, експеримент, формалізація, моделювання.

Спостереження американських англійських фразеологізмів забезпечить розуміння динаміки їх появи (яка кількість і за якою тематикою).

Застосування методу індукції під час вивчення американських фразеологізмів англійської мови передбачає перенесення всіх світових теоретичних і практичних знань на американські фразеологізми.

Метод дедукції застосовується шляхом виокремлення теоретичних і практичних особливостей американських фразеологізмів англійської мови.

Гіпотеза – це припущення, на чому базується дослідження американських фразеологізмів. Ми пропонуємо таку гіпотезу, що у ХХІ столітті фразеологізми є провідним способом формування нових значень усіх відомих слів.

Аналіз формування фразеологізмів дасть можливість отримувати статистичну інформацію та робити висновки про чинники, що впливають на кількість фразеологічних одиниць.

Синтез передбачає уніфікацію знань щодо американських фразеологізмів англійської мови.

Порівняння як метод передбачає порівняння кількості новоутворених американських англійських фразеологічних одиниць з кількістю утворених британських фразеологічних одиниць за аналогічний період.

Ідеалізація американських фразеологічних одиниць – це формування ідеальної схеми їх утворення й вироблення універсальної моделі, а також визначення напрямів їх утворення.

Експеримент – дослідження мовних процесів в особливих середовищах, у якому меш-

кають представники інших народів, зокрема французи й іспанці, вивчення того, як впливає клімат на розвиток фразеологізмів в Алясці, у Північній і Південній частинах Америки, як саме змінюється формування мови залежно від кліматичних умов.

Формалізація як метод передбачає встановлення єдиної формули створення американських фразеологізмів в англійській мові.

Моделювання як метод, окрім визначення єдиної формули утворення американських фразеологізмів англійської мови, передбачає розроблення єдиної моделі.

Усі вищезазначені методи є загальними й характерними для будь-якої наукової галузі. Проте американські фразеологізми англійської мови доцільно також аналізувати за загальними методами. Для виявлення особливостей розвитку американських фразеологізмів англійської мови варто систематично досліджувати динаміку змін за загальними методами.

Окрім загальних методів, для дослідження американських фразеологізмів використовують лінгвістичні методи, що призначені для виявлення лінгвальних і соціолінгвальних тенденцій розвитку мови.

Метод лінгвістики в напрямі дослідження американських фразеологізмів англійської мови – спосіб організації пізнавальної діяльності з метою виявлення загальних тенденцій і закономірностей розвитку; система й сукупність заходів для моніторингу, встановлення нових тенденцій, обґрунтування гіпотез і перевірки отриманих висновків.

Розуміння внутрішніх процесів, що відбуваються у сфері американської фразеології, потребує застосування спеціальних методів.

Основними методами лінгвістичного дослідження американських фразеологізмів англійської мови є описовий, порівняльно-історичний, типологічний, зіставний, структурний, функціональний, конструктивний, дискурс-аналізу.

Описовий метод у напрямі дослідження американських фразеологізмів англійської мови являє собою сукупність заходів, спрямованих на визначення загальних тенденцій і підбиття висновків перспективних напрямів розвитку американських фразеологізмів англійської мови. Описовий метод виділяється як метод не всіма науковцями. Для вивчення мовних структур фразеологізмів

американської англійської дослідник має виокремити фонетичну систему в американській англійській мові, зокрема всі звуки, й узагальнити їх, створивши відповідний список. Під час їх дослідження доцільно визначити голосні та приголосні, глухі та дзвінки приголосні в американській англійській. Проте науковці не завжди виокремлюють описовий метод як метод лінгвістичного дослідження. На нашу думку, описуючи розвиток американської англійської, доцільно застосувати описовий метод для опису трансформаційних змін британської англійської в американську англійську. Так, порівнюючи два варіанти мови, можемо зазначити, що є очевидним намагання американців спростити мову, зокрема змінити закінчення та спростити слова. У цьому контексті доцільно класифікувати звуки в американській англійській, створити повний список американських звуків.

Для реалізації описового методу доцільно:

- 1) узагальнити всі американські фразеологізми англійської мови (їх знайти в усіх джерелах і сформував повний список);
- 2) виявляти складники фразеологічної одиниці та їх розподілити;
- 3) класифікувати одиниці за рахунок групування на принципах таксономії;
- 4) визначити основні ознаки, характеристики, пояснити виділені групи.

Так, наприклад, якщо нам потрібно дослідити американські фразеологізми англійської мови щодо ставлення до гендеру, визначимо, яка сфера творення американських фразеологізмів переважає, з'ясуємо актуальне та популярне.

Описовий метод у напрямі розвитку фразеологізмів англійської мови застосовує прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації.

Внутрішнє тлумачення передбачає здійснення класифікації складників фразеологізмів англійської мови за місцем і роллю у слові, з'ясування того, яка саме частина є провідною у фразеологізмі, яку частину мови утворюють. Аналіз новоутворених морфем американського фразеологізму англійської мови забезпечить розуміння мовних тенденцій і процесів.

Зовнішня інтерпретація показує зв'язки американського фразеологізму англійської мови з іншими складниками слова в реченні, місце в реченні, визначає, чи змінюється

залежно від іншого слова, яку частину мови утворює цей фразеологізм. Зовнішнє тлумачення забезпечує розуміння гендерних тенденцій у мові й того, з якими словосполученнями та частинами мови поєднується.

Порівняльно-історичний метод становить сукупність процедур, заходів, прийомів і способів, що дають змогу дізнатися, відновити історію мови, слів, фразеологізмів. Цей метод дає можливість охарактеризувати еволюцію мови й визначити закономірності розвитку споріднених мов шляхом порівняння етапів формування, розвитку, трансформації, а також обґрунтування близькості мов.

Порівняльно-історичний метод вивчення американських фразеологізмів англійської мови базується на наукових засобах, заходах відновлення, реконструкції, що не зафіксовані в минулому в писемності й допомагають розкрити особливості функціонування мови в певні періоди. Такий підхід дає змогу дізнатися, що відбувалося в часи, коли не було писемності, шляхом зіставлення споріднених мов.

Застосування порівняльно-історичного методу під час аналізу розвитку американських фразеологізмів англійської мовою дає змогу 1) порівняти розвиток американських фразеологізмів англійської мови з британською англійською, французькою, іспанською, італійською, бразильською, мексиканською безпосередньо за їх уживанням у мовленні; 2) обґрунтувати рівень спорідненості; 3) описати відмінності в розвитку споріднених мов; 4) установити звукові відмінності в американській англійській у співвіднесенні зі спорідненими мовами, а також виявити корені та флексії, що дасть змогу виявити цікаві моменти в розвитку американської англійської мови. Порівняльно-історичний метод для дослідження американської англійської є одним із важливих методів визначення спорідненості американської англійської з європейськими мовами, а також взаємопов'язаності з мовами Південної Америки та мексиканською мовою.

Найважливішою процедурою порівняльно-історичного методу є реконструкція звуків і морфологічних архетипів, яка здійснюється за допомогою встановлення відповідників на всіх рівнях мови.

Головне завдання цього методу – з'ясування закономірностей і законів, за якими розвивалися споріднені мови в минулому. Основною

перевагою порівняльно-історичного методу є можливість відновлення стану розвитку американської англійської мови в бажаних проміжках часу.

Зіставний метод – основний метод порівняльної лінгвістики, спрямований на встановлення загальних та особливих рис мов на всіх її рівнях. Метою цього методу є зіставлення різних мов, які, у свою чергу, можуть бути спорідненими й неспорідненими. Цей метод дає змогу виявити ступінь споріднення, запозиченості слів. Шляхом зіставлення можна з'ясувати, на скільки структура граматики збігається зі структурою граматики інших мов. Об'єктами вивчення зіставного методу є споріднені та неспоріднені мови.

Шляхом зіставлення виявляються спільні риси в мові, однакові (ізоморфні) риси й відмінні (аломорфні) риси в мовах, що зіставляються, це стосується звуків, лексики та граматичної системи. За допомогою зіставного методу можна поглибити знання про одну мову на тлі іншої щодо звуків, багатства лексичного запасу, граматичної структури мови, передбачення інтерференції мови, установлення особливостей взаємодії американської англійської з іншими мовами.

Головною процедурою застосування зіставного методу під час дослідження американської англійської є порівняння. Перевагою зіставного методу є можливість здійснення зіставлення двох або більше мов у синхронному зрізі, результатом такої діяльності не є зіставлення типологічних рис цих мов.

До таких критеріїв варто зарахувати дату виникнення мови, локацію мови, сусідство, вимову, звуки, лексику, будову граматики, словотворення тощо.

Так, на словотворчому рівні пропонуються критерії словотвірних типів, ономазіологічної структури, внутрішньої форми. На лексичному рівні – компонентний склад значень порівнювальних еквівалентів.

Типологічний метод під час вивчення американських фразеологізмів англійської мови є одним із методів їх дослідження, орієнтований на визначення ознак американської англійської, виявлення загальних ознак індоєвропейських мов і закономірностей, порівняння з наявними рисами в американській англійській.

Типологічний метод використовує поняття метамови для опису систем порівнюваних мов.

На практичному рівні такою метамовою стала для людей американська англійська через свою простоту граматики й лексичного запасу. Проте для лінгвістів американська англійська мова не може слугувати метамовою, з огляду на її історію формування, зокрема не завжди правильні граматичні конструкції та неправильну вимову слів. Для лінгвістів метамова – це штучно створена модель ідеальної мови. Еталонна мова – це ідеальна мова (об'єкт), що представляє всі мови світу в одній. Для всього світу американська англійська стала мовою-еталоном, але лінгвісти не вважають американську англійську мовою-еталоном через емігрантів, які з часів переселення привезли британські діалекти й неправильну вимову, що були порушенням традиційної англійської мови. На думку лінгвістів, мовою-еталоном може бути будь-яка штучна мова зі вдало розробленими структурою мови, граматичними правилами й вимовою.

Структурний метод у вивченні фразеологізмів американської англійської полягає в пізнанні та дослідженні структури мови, а його метою є усвідомлення структури мови як цілісної одиниці, елементи якої співвіднесені й пов'язані між собою суворими зв'язками та відношеннями. Метою структурного методу в контексті вивчення американської англійської є пізнання й вивчення внутрішньої структури мови, зокрема інваріантних складників (фонем, морфем, лексем, граем, речень), що співвідносяться з а) інваріантними елементами (фонемами, морфемами, лексемами, граемами, реченнями), які в мовленні співвідносяться з конкретними реалізаціями; б) відношеннями між елементами (синтагматичними, парадигматичними, епідигматичними).

Отже, під час дослідження методів лінгвістичного аналізу американських фразеологізмів англійської мови найбільш слушними є порівняльно-історичний і зіставний методи, оскільки дають змогу порівняти споріднені й неспоріднені мови та спроектувати моделі їх становлення, установити причинно-наслідковий зв'язок станів розвитку мови, дослідити її фонетичні, морфологічні, фонетичні особливості.

Перспективами подальших наукових досліджень є вивчення базових методів дослідження фразеологізмів американської англійської.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глушаниця Н. Англійські та американські фразеологічні одиниці в оригіналі та перекладі (на прикладі англомовних художніх текстів). *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2016. № 34. С. 43–56.
2. Зацний Ю.А., Похомова Г.О. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавництво при Запорізькому державному університеті, 2001. 242 с.
3. Савчук К. Відображення картини світу у фразеології американського варіанта англійської мови. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2013. № 18. С. 184–188.
4. Peculiarities of Advertising Information Representation in the English-Language. Mass Media Discourse / I. Kapral, I. Usova, A. Maksymova et al. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13 (4). P. 1–37.

REFERENCES

1. Hlushanytsya, N. (2016). Anhliys'ki ta amerykans'ki frazeolohichni odyntsi v oryhinali ta pereklyadi (na pryklady anhlomovnykh khudozhnikh tekstiv) [English and American phraseological units in the original and translation (on the example of English-language artistic texts)]. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchyykh navchal'nykh zakladakh*, 34, Kyiv, s. 43–56 [in Ukrainian].
2. Zatsnyi, Yu.A., Yankov, A.V. (2008). Innovatsii u slovnykovomu sklady angliys'koi movy pochatku XXI stolittya: anglo-ukrains'kyi slovnyk [Language and society: enrichment of the vocabulary of the modern English language]. Vinnytsya: Nova knyga [in Ukrainian].
3. Savchuk, K. (2013). Vidobrazhennya kartyny svitu u frazeolohiyi amerykans'koho varianta anhliys'koyi movy [Reflection of the picture of the world in the phraseology of the American variant of the English language]. *Naukovyy visnyk Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*, 18, 184–188 [in Ukrainian].
4. Kapral, I., Usova, I., Maksymova, A., Yefymenko, T. & Boyko, S. (2023). Peculiarities of Advertising Information Representation in the English-Language. Mass Media Discourse. *World Journal of English Language*. 13 (4), 1–37 [in English].